

Prof. Dr. Gierach Erich (*23. listopad 1881 Bromberg/Prusko – † 16. prosinec 1943 München/Německo). Gierach představoval jednu z vůdčích osob germanofilních intelektuálních kruhů, nacionální lidovčovy a vědního oboru *Ostforschung*.¹⁴⁴⁸ Reprezentoval „*völkisch* hnutí“ na poli vědy. Jako germanista ve službách nacionálního socialismu, vysoce vážen na německých univerzitách, dokázal ideově ovlivňovat prostředí čs. Němců.

Otec byl vedoucí tiskárny. Po gymnáziu navštěvoval sedm semestrů Německou univerzitu v Praze, univerzity v Bonnu, Paříži a Oxfordu.¹⁴⁴⁹ V roce 1921 získal řádnou profesuru německého jazyka a literatury na Německé univerzitě v Praze a v roce 1936 řádnou profesuru pro německou filologii na mnichovské univerzitě.¹⁴⁵⁰

Politicky se před první světovou válkou angažoval v *Deutsche Volkspartei* (Německá lidová strana), v meziválečném období byl členem DNP a SdP. Alena Míšková v práci o Německé univerzitě uvádí, že Gierach nebyl pro svůj ostrý nacionalismus a militantní antisemitismus u velké části pražských profesorů právě oblíben.¹⁴⁵¹

Gierach je úzce spjat s konstituováním německé nacionální lidovčovy a vědeckých institucí v druhém centru čs. Němců v Liberci (*Anstalt für Sudetendeutsche Heimatforschung/Ústav pro sudetoněmeckou vlastivědu, Bücherei der Deutschen/Knihovna Němců, Gesellschaft für deutsche Volksbildung/Společnost pro německou lidovčovu*). Odpovídalo to úsilí přemístit německé vysoké školy mimo Prahu.

Posudek Gierachovy osoby z pera župního vedení NSDAP v Mnichově/München akcentuje jeho „zásluhy pro záchranu sudetoněmeckví“: „Gierach je bez pochyb německy cítící a veskrze nacionálně smýšlející muž ... Jeho jméno na vždy zůstane spjato s hrdinským obranným bojem sudetských Němců proti českým utiskovatelům ... Dlouhá léta za těch

1448 Pojmem „*Ostforschung*“ se do 90. let 20. století označoval výzkum „německého *Volkstumu*“ a kulturního působení Němců v oblasti středovýchodní Evropy. Objekty bádání byly historie, jazyk, migrace, právo, náboženství a geografie. V meziválečném období se v rámci *Ostforschung* etabloval výzkum „nacionální a kulturní půdy“, spjat s „národnostním bojem“. V *Ostforschung* se prosadilo sociálně darwinistické přesvědčení, které vedlo k nadhodnocení německé kultury a opovrhování kultury slovanské. Mezi stěžejní vědce v meziválečném období patřili např.: Erich Gierach, Emil Lehmann, Josef Pfitzner, Karl Valentin Müller, Eugen Lemberg, Hans Krebs, Wilhelm Wostry aj. Výrazný politický a ideologický vliv na *Ostforschung* vyvíjel právník a politik Rudolf Lodgmann von Auen.

1449 Prof. Erich Gierach. Zu seiner Berufung an die Universität München, SM, 1936, s. 211.

1450 Profesuru v Mnichově získal v návaznosti na Patschiederův proces, v rámci něhož mu hrozilo zatčení. Gierach, Erich – dotazník k jeho osobě, Bundesarchiv Berlin, DS B0030.

1451 A. Míšková, Německá (Karlova) univerzita od Mnichova k 9. květnu 1945. (Vedení univerzity a obměna profesorského sboru), Praha 2002, s. 156.

nejtěžších podmínek a nebezpečí bojoval pro svůj národ ... jeho politická spolehlivost je mimo jakoukoli pochybnost.“¹⁴⁵²

Heeger Viktor (*28. duben 1858 Cukmantl/Zukmantel – † 5. srpen 1935 Opava/Troppau)¹⁴⁵³ byl učitelem, redaktorem, spisovatelem a jako „putující učitel“ ve službách BdDN, *Nordmark* a *Südmark* byl organizátorem německé nacionální „obrany“ ve Slezsku, na severní Moravě a ve Štýrsku.

Narodil se v rodině arcibiskupského dozorčího revírního úředníka. V Opavě získal učitelské vzdělání.¹⁴⁵⁴ V Brně byl předsedou *Deutschnationaler Verein* (Německý nacionální spolek), za nacionály vstoupil v roce 1897 do vídeňské říšské rady, svůj mandát v roce 1900 složil a začal pracovat jako agitátor velkoněmecké *völkisch* myšlenky v nacionálních „obranných“ spolcích.¹⁴⁵⁵ Je autorem několika divadelních her, povídek, básní a lidových písní. O Heegerově výlučnosti mezi tzv. spisovateli vlasti (*Heimatschriftsteller*) vypovídá jeho titulování „slezský *Rosegger*“.¹⁴⁵⁶ Během druhé světové války byl označován za průkopníka *völkisch* myšlenky v českých zemích.¹⁴⁵⁷

JUDr. Herold Josef (*11. říjen 1861 Škrle u Chomutova/Skyrl bei Komotau – † 5. březen 1933 Most/Brüx). Starosta města Most a advokát Josef Herold byl jedním ze spoluzakladatelů BdDiB, v roce 1927 byl na výročním sjezdu za „velké *völkisch* zásluhy“ jmenován čestným předsedou.¹⁴⁵⁸ V roce 1899 stanul v čele turnerského hnutí.¹⁴⁵⁹

Byl synem statkáře, maturitu složil na chomutovském gymnáziu, roku 1880 začal studovat práva v Praze. V roce 1893 si v Mostě otevřel vlastní advokátní kancelář, začal se věnovat komunální politice, stal se městským radou a rozhodným zastáncem německých nacionálů.¹⁴⁶⁰ V roce 1907 usedl za *Freialldeutsche Partei* (Volná všenněmecká strana), v témže roce přejmenovaná na *Deutschradikale Partei* (Německá radikální strana) do říšské rady ve Vídni. Aktivně vystupoval v *Deutscher Volksrat*

1452 Über Professor Dr. Erich Gierach München, Bundesarchiv Berlin, RK G0023.

1453 P. Buhl, Troppau von A bis Z. Ein Stadtllexikon, München 1973.

1454 Viktor Heeger †, SM, 1935, s. 610–611.

1455 Die Auflösung der „Nordmark“ im Parlamente (Rede des Abg. Dr. Schollich), DP, 27. 7. 1921, s. 1–3.

1456 Peter Rosegger (*31. 7. 1843 Alp, Štýrsko/Steiermark – † 26. 6. 1918 Krieglach) byl významným rakouským spisovatelem.

1457 R. Salinger, Viktor Heeger. Der Vorkämpfer des völkischen Gedankens im Nordmährerland, Nordmährerland, 1943, 4, s. 269–272.

1458 Zum 70. Geburtstage des Ehrenobmannes d.B.d.D.i.B. Dr. Josef Herold, Sudetenland, 1931, s. 32.

1459 Tamtéž.

1460 Tamtéž, s. 33.